

AS EESTI TELEKOM STRATEEGILISED INVESTORID

LÜHIÜLEVAADE STRATEEGILISTE INVESTORITE INVESTEERINGUTEST BALTI REGIOONIS

Käesolev ülevaade on koostatud Sonera Group plc., Telia AB ja Baltic Tele AB 1998. a. majandusaasta aruannetes avaldatud andmete põhjal.

SONERA HOLDING B.V.

Asukoht: Herengracht 548, 1017CG, Amsterdam, Holland

SONERA Holding B.V. on 100%-selt Sonera Group plc-le (edaspidi: **Sonera**) kuuluv valdusettevõtja, mille eesmärgiks on muuhulgas *Sonera Oyj* kontserni kuuluvate ettevõtjate aktsiate haldamine.

Sonera kontsern tegutseb peamiselt Soome telekommunikatsiooniturul. Sonera 1998. a. majandusaruande kohaselt keskendub Sonera investeerimisstrateegia mobiil- ja andmesideteenuste ning mediakommunikatsiooniga seotud valdkondade väljaarendamisele. Lisaks investeerib Sonera traditsioonilise fikstelekkommunikatsioonivõrguga seotud valdkondadesse Sonera (paralleelselt investeringutega mobiilside valdkonnas) eelkõige Baltimaades ja Skandinaavias.

Kooskõlas ülaltoodud investeerimisstrateegia põhimõtetele on Sonera investeerinud peamiselt mobiilsideteenuste valdkonda ning eelkõige kiirestiarenevate turgudega välisriikidesse (Türgi, Ungari, Balti riigid).

Sonera investeringud Balti regioonis

Eesti

AS Eesti Telekom ja Sonera koostöö algas 1991. aastal, kui Sonera (restruktureerimise-eelselt (*Suomen Posti- ja Telelaitos*, seejärel *Telecom Finland Oy*), Rootsi juhtiva telekommunikatsiooniettevõtja Telia AB-ga (viimane tegutses oma investeerimisega tegeleva tütarettevõtja *Telia International AB* kaudu) ning Eesti Vabariigi Sideministeeriumi reorganiseerimisel asutatud riigiettevõtte Eesti Telekommunikatsioonid asutasid ühissettevõtteks praeguse AS-i Eesti Mobiiltelefon. AS Eesti Mobiiltelefon aktsiatest kuulus kuni AS Eesti Telekom kontserni restruktureerimiseni 1999.a. Sonerale 24,5 %. Sonera kontrollis ka 50% 1992. a. asutatud AS-i Eesti Telefon aktsiatest *holding*ettevõtja *Baltic Tele AB* kaudu (51 % AS Eesti Telefon aktsiatest kuulus asutamisel riigiettevõttele Eesti Telekommunikatsioonid ja 49 % Sonera ja Telia AB poolt asutatud *holding*ettevõtja *Baltic Tele AB*-le). Eelnimetatud osaluste kaudu Eesti juhtivates mobiiltelefoniteenust ja fikstelefoniteenust osutatavates ettevõtjates on Sonera teinud märkimisväärsed rahalisi ja *know-how*-alaseid investeringuid (nn strateegilised investeringud) nii AS-i Eesti Mobiiltelefon kui AS-i Eesti Telefon, seega Eesti telekommunikatsioonisektori väljaarendamiseks tervikuna.

Vastavalt 21. detsembril 1998. a. sõlmitud AS Eesti Telekom aktsionäridelepingule kohustuvad Telia ja Sonera osutama AS Eesti Telekom kontsernile edaspidi abi uue tehnoloogia arendamise ning täiendavate teenuste pakkumise teel.

Läti

Sonera kontserni huvi Läti telekommunikatsiooniturul on peamiselt seotud osalusega Läti endises riiklikus telekommunikatsiooniala ettevõtjas *Lattelekom*. *Lattelekomi* turuosa fiksvõrgu kaudu osutatavate teenuste vallas on 100 %.

Sonera osaleb *Lattelekomis* rahvusvahelise konsortsiumi TILTS kaudu. TILTS konsortsiumi kuulusid algselt Sonera (27 %), *Cable & Wireless* (63 %) ja *International Finance Corporation* (10%). 1994. a. TILTS konsortsiumi ja Läti riigi vahel sõlmitud kokkuleppe kohaselt sai *Lattelekom* eksklusiivsed õigused fikstelefonivõrgu opereerimiseks ja fikstelefoni- ja andmesideteenuste osutamiseks kuni 2013. a. lõpuni. *Lattelekom* kohustus kaheksa aasta jooksul täielikult digitaliseerima oma telefonivõrgu, osutama universaalteenust ja pidama kinni fikseeritud tariifidest. Kokkuleppes sätestatud kohustuste täitmiseks tegi TILTS konsortsium *Lattelekomi* 160 miljoni USA dollari ulatuses investeringuid.

1998. a. suurendas Sonera oma osalust *Lattelekomis* 44,1 %-ni *Cable & Wirelessi* osaluse omandamise teel.

Vastavalt Sonera 1998. majandusaasta aruandele on Sonera osalushuvi Läti telekommunikatsiooniturul alljärgnev:

Ettevõtja	Sonera poolt kontrollitav osalus
<i>Interinfo Latvia SIA</i>	- 50,5 %
<i>Latviais Mobilais Telefons SIA</i>	- 24,5 %
<i>Lattelekom SIA</i>	- 44,1 %
<i>Tilts Communications SIA</i>	- 90 %
<i>Sonera Systems SIA</i>	- 100 %

Leedu

Sonera ja *Telia AB* poolt asutatud konsortsium omandas 1998. a. 60 %-lise osaluse Leedu riiklikus telekommunikatsiooniala ettevõtjas *AB Lietuvos Telekomas*. Osalus *Lietuvos Telekomases* jaguneb võrdsetes osades Sonera (30%) ja *Telia AB* (30%) vahel. Sonera ja *Telia AB* ühisosaluse valdamine toimub *Telia* ja Sonera poolt Taanis asutatud *holding* ettevõtja *Amber Teleholding S/A* kaudu. Sonera poolt *AB Lietuvos Telekomases* osaluse omandamiseks tehtud investeringu suurus oli arvestuslikult 1,416 miljardit Soome marka.

Sarnaselt osaluse omandamisega *Lietuvos Telekomases*, omandas Sonera ja *Telia AB* poolt asutatud konsortsium septembris 1998. a. 55 %-lise osaluse Leedu juhtiva GSM-

mobiilsideteenuseid pakkuvas ettevõtjas *UAB Omnitel*. Arvestuslikult on Sonera osalus *Omnitelis* 27,5 %.

Vastavalt Sonera 1998. majandusaasta aruandele on Sonera osalushuvi Leedu telekommunikatsiooniturul alljärgnev:

Ettevõtja	Sonera poolt kontrollitav osalus
<i>Interinfo UAB</i>	- 50,5 %
<i>AB Lietuvos Telekomas</i>	- 30 %
<i>UAB Omnitel</i>	- 27,5 %
<i>UAB Sontel</i>	- 50 %

Lisaks investeeringutele Balti riikidesse on Sonera teinud investeeringuid Loode-Venemaa telekommunikatsiooniturule.

Sonera 1998. majandusaasta aruandes avaldatud andmete kohaselt omab Sonera investeeringuid ning osalushuvi kogu Läänemere regiooni telekommunikatsioonisektoris.

TELIA AB

Asukoht: Marbackagatan 11, S-123 86 Farsta, Rootsi

Telia AB on 100%-selt Rootsi riigile kuuluv telekommunikatsiooniala ettevõtja, mis on omataoliste hulgas suurimaid Skandinaavias. Telia AB kontserni kaheksa peamist tegevusvaldkonda on võrguteenused, avalik side, äriühendused, mobiilside, süsteemide ja -hooldus, infomeediateenused, finantsteenused ning rahvusvahelised sideteenused. Telia turu moodustavad eelkõige Rootsi, Norra ja Soome telekommunikatsiooniturud. Viimaste aastate jooksul on Telia suurendanud oluliselt oma tegevust terves Läänemere-äärses regioonis, samuti Euroopas. Telia osalusega ettevõtja *Telia Overseas* kaudu on Telia liikmeks konsortsiumides, mis taotlevad mobiilsideteenuste litsentse erinevates maailma riikides. 1998. a. anti eelnimetatud konsortsiumile litsentsid mobiiltelefoniteenuste osutamiseks Brasiilias, Ugandas ja Sloveenias.

20. jaanuaril 1999. a. avalikustasid Rootsi ja Norra valitsused oma kavatsuse liita Telia ja Norra riikliku telekommunikatsiooniala ettevõtja *Telenor* kokku üheks ettevõtjaks. Vastavalt avaldatud kavale omandab Rootsi riik 60 % osaluse ja Norra riik 40 % osaluse *Telia* ja *Telenori* ühendamisel tekkivast uues ettevõtjas. Ühendamisele järgnevalt on kavas müüa 49 % osalusest uues ettevõtjas avalikkusele. *Telia* ja *Telenori* ühendamiseks on eelnevalt vajalik nii Rootsi kui Norra parlamentide sellekohased otsused kui ka Euroopa Liidu Komisjoni heakskiit.

Telia investeeringud Balti regioonis

Eesti

Koos Soneraga on Telia teinud strateegilisi investeeringuid Eesti telekommunikatsioonisektorisse. Telia omab 50% valdusettevõtja *Baltic Tele AB* aktsiatest, mis asutati AS Eesti Telefon tehtud investeeringute haldamiseks.

Kuni AS Eesti Telekom restruktureerimise lõpuleviimiseni omab Baltic Tele AB 24,5%-list osalust AS-s Eesti Mobiiltelefon. Restruktureerimise lõpuleviimise tulemusena omandas Telia 14 425 234 AS Eesti Telekom A-aktsiat.

Vastavalt 21. detsembril 1998. a. sõlmitud AS Eesti Telekom aktsionäridelepingule kohustuvad Telia ja Sonera osutama tulevikus AS Eesti Telekom kontsernile abi uue tehnoloogia arendamise ning täiendavate teenuste pakkumise teel.

Läti

Vastavalt 1998. a. majandusaasta aruandes avaldatud andmetele keskendub Telia tegevus Läti telekommunikatsiooniturul lähitulevikus peamiselt Interneti- ja andmesideteenuste osutamisele.

Telial kuulub 24,5 % osalus Läti juhtivas mobiiltelefoniteenuseid pakkavas ettevõtjas *Latvijas Mobilais Telefons SIA*. *Latvijas Mobilais Telefons SIA* turuosa on 70 % ning klientide arv on ligikaudu 110 000.

Telia-le kuulub ka 100 % osalus andmeside- ja internetiteenuseid osutavas ettevõtjas *SIA Telia Latvia*. *SIA Telia Latvia* osutab varasemalt ka peilersideteenuseid, kuid selle teenuse osutamine lõpetati 1998. a.

Telial on kavas osaleda Läti juhtiva fikstelefonivõrgu operaatori ja fikstelefoniteenuseid osutava ettevõtja *Lattelekom SIA* käesoleval ajal Läti riigile kuuluvate aktsiate erastamisel.

Vastavalt Telia 1998. majandusaasta aruandele on Telia osalushuvi Läti telekommunikatsiooniturul alljärgnev:

Ettevõtja	Telia poolt kontrollitav osalus
<i>Latvijas Mobilais Telefons SIA</i>	- 24,5 %
<i>SIA Telia Latvia</i>	- 100 %

Leedu

Koos Soneraga on Telia 1998. a. teinud kaks olulise tähtsusega investeeringut Leedu telekommunikatsioonisektorisse. 1998. a. omandas Telia koos Soneraga moodustatud konsortsiumi kaudu Leedu riigilt 60 % Leedu suurima fikstelefoniteenust osutava ettevõtja *UAB Lietuvos Telekomase* aktsiatest. Kokku tasusid Sonera ja Telia osaluse eest *UAB*

Lietuvos Telekomases 150 miljonit USA dollarit. Telia ja Sonera osalust haldab Taanis registreeritud valdusettevõtja *Amber Teleholding S/A*. *UAB Lietuvos Telekomasel* on kuni aastani 2003 eksklusiivne õigus fikstelefoniteenuse osutamiseks Leedus.

1998. a. aasta septembris omandas Telia ja Sonera poolt moodustatud konsortsium enamusaluse (55 %) Leedu juhtiva GSM-mobiiltelefoniteenust osutava ettevõtja *UAB Omnitel* aktsiatest. *UAB Omnitel* turuosa 60% ning klientide arv tõusis 1998. a. jooksul 160 000-ni.

Vastavalt 1998. a. majandusaasta aruandele investeeris Telia 1998. a. jooksul Leedu telekommunikatsioonisektorisse kokku 2,739 miljardit Rootsi krooni.

1997. a. asutas Telia Leedus tütarettevõtja *Liittelia UAB*, mille tegevusalaks oli andmeside- ja internetiteenuste osutamine. Käesolevaks ajaks on Telia võõrandanud oma osaluse *Liittelia UAB*-s tervikuna *UAB Lietuvos Telekomasele*.

Vastavalt Telia 1998. majandusaasta aruandele on Telia osalushuvi Leedu telekommunikatsiooniturul alljärgnev:

Ettevõtja	Telia poolt kontrollitav osalus
<i>UAB Lietuvos Telekomas</i>	- 30 %
<i>UAB Omnitel</i>	- 27,5 %

Lisaks investeeringutele Balti riikide telekommunikatsioonisektorisse on Telia teinud investeeringuid ka Poola ja Venemaa loodepiirkonna telekommunikatsiooniala ettevõtjatesse.

Telia 1998. majandusaasta aruandes avaldatud andmete kohaselt omab Telia investeeringuid ning osalushuvi kogu Läänemere regiooni telekommunikatsioonisektoris.

BALTIC TELE AB

Asukoht: c/o Telia AB, Marbackagatan 11, S-123 86, Farsta, Rootsi

Baltic Tele AB on Rootsi äriühing, mille aktsionärideks on võrdsetes osades Telia AB ja Sonera Oyj. *Baltic Tele* tegevusalaks on Telia ja Sonera poolt võrdsetes osades (50%-50%) Läänemere piirkonna telekommunikatsioonisektorisse tehtud investeeringute haldamine.

Peale AS Eesti Telekom restruktureerimise lõpuleviimist teostab *Baltic Tele* strateegiliste investorite Telia ja Sonera poolt restruktureerimise käigus omandatud AS Eesti Telekom A-aktsiate omandiõigust.

Lisad:

1. Sonera Group plc. 1998. a. majandusaasta aruanne;
2. Telia AB 1998. a. majandusaasta aruanne koos inglisekeelse kokkuvõttega;
3. koopia Baltic Tele AB 1998. a. majandusaasta aruandest.